

EMILY BRONTĚOVÁ - NA VĚTRNÉ HŮRCE

LITERÁRNÍ TEORIE

Literární druh a žánr:

gotický, romanticko-realistický román (proza, epika)

Literární směr:

vydáno r. 1847 (těsně před smrtí autorky) – jde o jediný autorčin román; romantismus

Slovní zásoba:

spisovný jazyk, jednoduchý a i pro dnešního čtenáře dobře pochopitelný a čtivý

Stylistická charakteristika textu:

dílo obsahuje romantické motivy (logické vzhledem k období vzniku), méně i realistické prvky (což naopak nebylo v dané době zvykem); propracovaná atmosféra tajemné anglické přírody; částečně také hororové prvky; objevují se zde delší souvětí

Vypravěč:

vypravěčkou je hospodyně Nelly, která panu Lockwoodovi zpětně vypráví celý příběh (-er forma), náznaky -ich formy (při zapojení vypravěčky do děje)

Postavy:

HEATHCLIFF: chladnokrevný, bezcitný a krutý, svému okolí je uzavřený a své činy si vnitřně ospravedlňuje – lidskou zrůdu z něj udělala nenaplněná láska; KATEŘINA: nezvyklá ženská postava na tehdejší dobu – některé mužské vlastnosti – je např. velice temperamentní a živelná; EDGAR: znovu neobvyklá, tentokrát mužská postava – mírně zženštilá – velice tichý, laskavý, bez temperamentu; LINTON: špatně vychovaný otcem (Heathcliffem) – sobecký a krutý; HARETON: nevychovaný a hrubý; KATKA: dcera Kateřiny, naivní; NELLY: starostlivá hospodyně

Děj:

pan Lockwood si jednoho dne pronajme venkovskou usedlost Drozdov → velice ho zajímá majitel Drozdova, který žije na nedaleké Větrné hůrce → služebná Nelly mu vypráví, co Drozdov a Větrnou hůrku spojuje → pan Ernshaw (někdejší majitel Větrné hůrky) kdysi přivezl domů malé opuštěné dítě, dal mu jméno Heathcliff a vychovával ho spolu s dvěma vlastními dětmi, Hindleyem a Katkou → ti se k němu nechovali příliš hezky → po smrti manželů Ernshawových odjel Hindley studovat a Katka se s Heathcliffem mezitím spřátelila → Hindley však po svém návratu Heathcliffa z domu vyhodil a Katce zakázal se s ním scházet → Katka se s Heathcliffem přesto scházela, jednou spolu došli až k Drozdovu → manželé Lintonovi zjistili, že je Katka nemocná, a tak na Drozdově nějaký čas zůstala → spřátelila se tam s dětmi manželů Lintonových, Edgarem a Isabelou → Heathcliff od počátku na Edgara silně žárlil, a tak když mu Katka sdělila, že si Edgara chce vzít, utekl Heathcliff neznámo kam → Katka si Edgara skutečně vzala → po letech se Heathcliff, již jako bohatý muž, vrátil, oženil se s Isabelou a koupil Větrnou hůrku → Isabelu si však vzal pouze z vypočítavosti, stále miloval Katku, a tak manželství nebylo šťastné → Isabela od něj utekla a porodila syna Lintona → mezitím po porodu dcery Kateřiny zemřela Katka, dítě zůstalo v péči jeho otce Edgara na Drozdově → tam po smrti Isabely přivezli i Lintona, kterého však Heathcliff brzy odvezl k sobě na Větrnou hůrku, kde se k němu choval velice špatně → Linton a Kateřina se do sebe zamilovali, vztah však mohli naplno projevit až po Edgarově smrti → Kateřina se přestěhovala na Větrnou hůrku, kde konečně zlomila Heathcliffovu nenávist → Heathcliff nakonec, smířen se situací, umírá a je pohřben vedle milované Katky

Kompozice:

kompozice vyprávění je částečně retrospektivní (vrací se do minulosti)

Prostor:

vřesoviště a bažiny na anglickém venkově (oblast Yorkshire)

Čas:

počátek 19. století

Význam sdělení (hlavní myšlenky díla):

ukázka syrové, nepředstírané a někdy i kruté lásky; změna chápání muže a ženy jako dvou zcela rozdílných typů s předem jasně danými vlastnostmi

LITERÁRNÍ HISTORIE - společensko-historické pozadí vzniku

Politická situace (mocenské konflikty, aj.):

Britové zakazují otroctví (1834); revoluce ve většině evropských měst (1848)

Základní principy fungování společnosti v dané době:

revoluční nálada obyvatel mnoha evropských měst

Kontext dalších druhů umění:

HUDBA: Frédéric Chopin (1810-1849); MALBA: Eugene Delacroix (1798-1863)

Kontext literárního vývoje:

probíhalo období romantismu, který začal být postupně vytlačován realismem; v Anglii tvořil Charles Dickens (Oliver Twist, David Copperfield); v USA tvořil např. Edgar A. Poe (Havran), ve Francii např. Alexandre Dumas ml. (Dáma s kaméliemi), dozníval i český romantismus (K.H. Borovský – Kytice)

AUTOR

Život autorky:

Emily Brontëová (1818-1848) – angli. spisovatelka, sestra Charlotte a Anne Brontëových; proslavila se svým jediným románem Na Větrné hůrce; nar. se do rodiny kněze → matka brzy zemřela a sestry vychovávala spolu s otcem jejich teta → Emily spolu se sestrami Charlotte, Mary a Elizabeth pobývala v internát. škole v Cowan Bridge → Mary a Elizabeth zde zemřely na tuberkulózu → Emily po návratu domů pracovala jako vychovatelka, se sestrou Charlotte také chvíli pobývala v Bruselu → r. 1846 zaznamenaly sestry neúspěch s básnickou sbírkou, což je přivedlo k psaní románů → Emily (stále poznamenaná z pobytu v tvrdé dívčí škole v Cowan Bridge) zemřela r. 1848; ZAJÍMAVOSTI: román Na Větrné hůrce byl plně doceněn až po její smrti

Vlivy na dané dílo:

anglická venkovská příroda

Vlivy na její tvorbu:

sestry Charlotte a Anne – společná tvorba; William Shakespeare; Walter Scott

Další autorčina tvorba:

toto dílo je jediným autorčíným románem, společně se sestrami se ještě podílela na básnické sbírce nazvané Básně Currera, Ellise a Actona Bella (= literární pseudonymy sester, s počátečními písmeny jejich skutečných jmen)

Inspirace daným literárním dílem (film, dramatizace, aj.):

FILM: Na Větrné hůrce (film USA, 1939) – hraji: Laurence Olivier, aj.; Na Větrné hůrce (film VB, 1970) – hraji: Timothy Dalton, aj.; Bouřlivé výšiny (film VB/USA, 1992) – hraji: Juliette Binocheová, Ralph Fiennes, aj.

LITERÁRNÍ KRITIKA

Dobové vnímání díla a jeho proměny:

dílo nebylo přijato pozitivně, bylo kritizováno jako "příliš" revoluční (částečně bylo také zastíněno románem Jana Eyrová od autorčiny sestry Charlotte) → výrazněji se začalo prosazovat až po autorčině smrti → dnes je vnímáno jako jedno z klasických děl anglické literatury

SROVNÁNÍ

Srovnání s vybraným literárním dílem:

Božena Němcová – Divá Bára (podobnost "divé" Báry s Kateřinou – obě dívky vyvracejí předpokládané ženské vlastnosti, naopak se v mnohém podobají svým mužským protějškům)

román - prozaický epický žánr; delší rozsah a komplikovanější děj než povídka nebo novela; příběh zpravidla obsahuje více postav

romantismus - v literatuře jde o směr, který se rozvíjel zejména v 1. pol. 19. stol. a pravděpodobně vznikl v Anglii; rozvíjela se zejména lyrická (nedějová) poezie, lyricko-epické žánry, ale také román, aj.; ZNAKY: konflikt mezi vnitřním a vnějším (reálným) světem; pocit vnitřní rozervanosti hlavního hrdiny, který se vzpírá společenským konvencím; PŘEDSTAVITELE: George Gordon Byron, Percy Bysshe Shelley, Mary Shelleyová, Walter Scott, sestry Brontëovy (Charlotte, Emily a Anne), Robert Louis Stevenson, Oscar Wilde, Heinrich Heine, Victor Hugo, Stendhal, Alexandre Dumas st., Alexander S. Puškin, Nikolaj V. Gogol, K.H. Mách, B. Němcová, K.J. Erben, aj.

realismus - umělecký směr zejména 2. poloviny 19. století; navazuje na romantismus; zachycuje pravdivou a věrnou skutečnost; centrem pozornosti jsou většinou průměrní lidé; PŘEDSTAVITELE: Lev N. Tolstoj, Honoré de Balzac, Charles Dickens, Henrik Ibsen, Mark Twain, Jack London, Gustave Flaubert nebo Fjodor M. Dostojevskij